

Opsættende virkning af kæremål over for løsladelsesbeslutning.

Af politimester C. ARBØL.

Ifølge retsplejelovens § 969, stk. 2, har kære — i modsætning til anke, jfr. retspl. §§ 951 og 963 — ikke suspensiv virkning, medmindre det modsatte bestemmes enten af den ret, som har afgivet beslutningen, eller af den ret, for hvilken kære rejses (eller der er tale om fængsling af modvilligt vidne, jfr. § 189 in fine). At denne beføjelse for retten må lide visse indskrænkninger, når der er tale om kæremål over for rettens beslutning om, at en sigtet, over hvem anholdelsen har været opretholdt, skal løslades, idet fængsling er nægtet, viser udfaldet af en i Nykøbing S. behandlet sag, som kort skal refereres.

A., der af politiet var anholdt som sigtet for forsætlig brandstiftelse, blev i grundlovsforhøret lørdag den 4. begæret fængslet, men dommeren besluttede kl. 18,00¹⁾ i stedet, at anholdelsen over A. ville være at opretholde. Denne beslutning blev ikke påkæret. Tirsdag den 7. kom sagen påny for retten, hvor anklagemyndigheden fastholdt kravet om fængsling; kl. 18,25 afsagde dommeren løsladelseskendelse, men bestemte samtidig efter begæring af anklageren, at det af denne iværksatte kæremål i medfør af retspl. § 969, stk. 2, skulle have *opsættende virkning* m. h. t. løsladelsesbeslutningens udførelse. I den af Østre Landsret den 11. november 1950 afsagte kendelse i kæremålssagen hedder det bl. a.: »Efter begæring af anklagemyndigheden bestemte retten,²⁾ at kæremålet vil have opsættende virkning med hensyn til løsladelsesbeslutningens udførelse. Først bemærkes, at *der ikke findes at foreligge hjemmel³⁾ til at give den over for nævnte kendelse rejste kære opsættende virkning, jfr. retsplejelovens § 777, stk. 1.*« Landsretten stadfæstede derefter den afsagte kendelse.

At denne afgørelse er rigtig, kan måske betvivles. Retspl. § 777, stk. 1, udtaler vel meget kategorisk, at senest inden 3 gange 24 timer efter slutningen af det retsmøde, hvori den i § 774 omhandlede fremstilling (»grundlovsforhøret«) fandt sted, skal *enten* den under anholdelse forblevne løslades, *eller* kendelse afsiges om fængsling eller anden endelig forholdsregel; og fristen for opretholdelsen af anholdelsen var jo i dette tilfælde udnyttet.

1) Retten blev hævet kl. 18,30, jfr. retspl. § 777, stk. 1.

2) Altså underinstansen.

3) Der er herefter klart grundlag for *erstatning* for ulovlig anholdelse i medfør af retspl. § 1018 a, men næppe for *straf* efter strfl. § 147, der kræver forsæt, cfr. § 148.

tet fuldt ud, idet den politimæssige efterforskning langt fra var tilendebragt. Men lige så rigtigt er det formentlig, at ordene i grundlovens § 78 meget vel tillader en fortolkning, der gør anvendelsen af retspl. § 969, stk. 2, berettiget, og er denne forudsætning rigtig, bliver det næste spørgsmål, om § 777, stk. 1, på grund af sin formulering udelukker anvendelsen af den almindelige regel i § 969 om opsættende virkning af kæremål efter retens bestemmelse i det enkelte tilfælde, idet det afgørende synspunkt formentlig må være, at behandlingen af spørgsmålet om (fortsat) frihedsberøvelse kommer under *rettens kontrol* inden udløbet af de 3 gange 24 timer. Bestemmelsen i retspl. § 777, stk. 1, angår kun spørgsmålet om løsladelse eller fængsling af den i grundlovsforhøret (§ 774) *retsanholdte* sigtede, men tager ikke stilling til spørgsmålet om *forlængelse af fængslingsfristen*, jfr. §§ 780, stk. 2, 782 og 790. Over for en sådan fristforlængelse, der jo er såre almindelig, måtte jo i virkeligheden de *samme* betænkeligheder gøre sig gældende, *men herom tier loven ganske*. Jeg har i al fald vanskelighed ved at se forskellen mellem de to tilfælde, men måske mere kyndige kan hjælpe mig til rette i spørgsmålet.¹⁾

For anklagemyndigheden vil konsekvensen af den afsagte kendelse let blive, at man — for ikke at forskærtse muligheden for at opnå opsættende virkning af kæremål over for en eventuel løsladelseskendelse — i mange tilfælde ikke tør lade sig nøje med en opretholdelse af anholdelsen, men vil insistere på fængsling i grundlovsforhøret, hvor man utvivlsomt vil kunne regne med opsættende virkning af kæremålet under den angivne forudsætning, — en fremgangsmåde, der vil sinke og besværliggøre sagerne, bebyrde landsretterne og skade det gode samarbejde med domstolene og dermed politiets efterforskningsarbejde. Kan landsretten ikke træffe afgørelsen i kæremålssagen inden udløbet af de 3 gange 24 timer, må konsekvensen af den foran omtalte kendelse være, at anholdte skal løslades, hvilket derimod *ikke* gælder ved kæremål med opsættende virkning i anledning af nægtet *fristforlængelse*.

¹⁾ Professor *Hurwitz* omtaler ikke dette specielle spørgsmål i sin »Den danske Strafferetspleje«, 2' udg. (1949). Side 591 siges det, at der »altid« kan tillægges kæremålet opsættende virkning, og side 645, at spørgsmålet, om kæren skal have opsættende virkning, må afgøres »efter almindelige regler herom, jfr. § 969, 2' stk.«, hvor det i en note fremhæves, at »en løsladelsesbeslutning med anerkendelse af et suspensivt kæremål undtagelsesvis kan være reelt begrundet, og at denne fremgangsmåde er baseret på en judiciel prøvelse, der taler for dens forsvarlighed.« — Af afgørelser vedr. anvendelsen af § 969, stk. 2, har jeg kun fundet U. f. R. 1921 side 516 og 1922 side 691.

Om *fristforlængelse*, se *Hurwitz*, anf. værk side 682, og *Roepstorff* i *Juristen*, 1941 side 97, samt landsretssagfører *Knud Frederiksen* i U. f. R. 1948 side 226.